

Hallituksen esitys laiksi eläinsuojelulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan eläinsuojelulakia muutettavaksi siten, että lakiin lisättäisiin Euroopan unionin lainsäädännön edellyttämät säännökset tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän eräistä velvollisuuksista ja tuotantoeläinten hoitajien pätevyydestä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja sen arviointi

1.1 Euroopan unionin lainsäädäntö

Tuotantoeläinten suojelusta annetussa neuvoston direktiivissä 98/58/EY (*jäljempänä tuotantoeläindirektiivi*), säädetään tuotantoeläinten suojelun vähimmäisvaatimuksista. Tuotantoeläindirektiivin 3 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on annettava säännökset, joiden nojalla eläinten omistajien tai pitäjien on toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet eläintensä hyvinvoinnin takaamiseksi ja sen varmistamiseksi, että eläimille ei aiheuteta tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahinkoa. Direktiivin liitteen 1 kohdassa edellytetään, että eläimistä huolehtii riittävästi sellaista henkilökuntaa, jolla on asianmukaiset kyvyt, tiedot ja ammatillinen pätevyys.

Sikojen suojelun vähimmäisvaatimuksista annetun neuvoston direktiivin 2008/120/EY (*jäljempänä sikadirektiivi*), 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että henkilöt, jotka ottavat töihin tai palkkaavat henkilöitä huolehtimaan sioista varmistuvat siitä, että eläimistä huolehtivat henkilöt ovat saaneet ohjeita ja opastusta eläinten pitoon liittyvistä direktiivin säännöksistä. Lisäksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että eläinten hyvinvointikysymyksiin liittyviä sopivia oppikursseja on saatavilla.

Lihantuotantoa varten pidettävien kanojen suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista annetussa neuvoston direktiivissä 2007/43/EY (*jäljempänä broileridirektiivi*), on säädetty yksityiskohtaisia vaatimuksia broilerin pitäjien pätevyydelle. Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että broilerin pitäjillä on riittävä koulutus tehtäviensä hoitamiseksi ja että heille on tarjolla asianmukaista koulutusta. Direktiivissä on säädetty myös koulutuksen sisällöstä. Koulutukseen on sisällyttävä eläinten pitoa koskevien säännösten lisäksi myös muun muassa eläinten fysiologiaa ja käyttäytymistä koskevia opintoja. Direktiivi edellyttää, että broilerin pitäjillä on oltava todistus suoritetusta koulutuksesta. Broilerin pitäjien edellytetään ohjeistavan myös palvelukseensa ottamiaan henkilöitä eläinten hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista.

Eläinten pitäjien ja hoitajien koulutus- ja pätevyysvaatimuksia sisältyy myös tuotantoeläinten suojelua koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen (458/92, SopS 47/1992) nojalla annettuihin pysyvän komitean suosituksiin. Lampaita, vuohia, nautoja, sikoja, ankoja, kalkkunoita, kanoja, turkiseläimiä ja viljelykaloja koskevien suositusten mukaan eläimistä on oltava huolehtimassa riittävästi pätevää henkilökuntaa. Pätevän henkilön tulee tunnistaa eläinten terveydentilassa tapahtuvat muutokset, osata arvioida eläinten käyttäytymisessä tapahtuvia muutoksia ja ymmärtää, millä tavoin ympäristö vaikuttaa eläinten terveyteen ja hyvinvointiin. Suosituksissa ehdotetaan myös, että eläintenpitäjillä tulisi olla toimivaltaisen viranomaisen myöntämä pätevyystodistus osaamisestaan. Strutseja koskevassa suosituksessa lintujen pitäjältä edellytetään viranomaisten myöntämää pätevyystodistusta.

Yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 352/78, (EY) N:o 165/94, (EY) N:o 2799/98, (EY) N:o 814/2000, (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 485/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013, (*jäljempänä horisontaaliasetus*), 93 artiklaan ja asetuksen liitteessä II lueteltujen asetusten ja direktiivien artikloihin perustuvat niin sanotut täydentävät ehdot. Täydentävät ehdot ovat vaatimuksia, joita Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittamien maataloustukien saajan on noudatettava ja joiden noudattamista kukin jäsenmaa valvoo kansallisesti. Täydentävät ehdot koostuvat hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista

sekä lakisääteisistä hoitovaatimuksista. Lakisääteiset hoitovaatimukset ovat direktiiveihin ja asetuksiin perustuvia vaatimuksia, jotka liittyvät ympäristöasioihin, kansanterveyteen, kasvien terveyteen sekä eläinten terveyteen ja hyvinvointiin. Horisontaaliasetuksen liitteessä II on mainittu tuotantoeläindirektiivi ja sikadirektiivi.

1.2 Kansallinen lainsäädäntö

Eläinsuojelulaki

Voimassa olevassa eläinsuojelulaissa (247/1996) ei ole säädetty yleisistä, kaikkia tuotantoeläinten hoitajia koskevista pätevyysvaatimuksista eikä elämistä huolehtivan henkilökunnan riittävydestä.

Broilereiden pitäjien pätevyysvaatimuksista on sen sijaan säädetty eläinsuojelulain 26 b §:ssä. Sen mukaan broilereiden pitäjällä, joka on vähintään 500 linnun hoidosta vastuussa oleva luonnollinen henkilö, on oltava Opetushallituksen vahvistamaa lihasiipikarjaan erikoistunutta tutkinnon osaa vastaava osaaminen ja osaamista koskeva todistus. Pykälässä on säädetty myös broilereiden pitäjän velvollisuudesta ohjeistaa ja opastaa palveluksessaan olevia, broilereiden hoitoon ja käsittelyyn osallistuvia henkilöitä eläinten hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista.

Maataloustukia koskeva lainsäädäntö

Myös maataloustukilainsäädännössä on asetettu pätevyysvaatimuksia, jotka koskevat tukien hakijaa. Maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 8 §:n 2 momentin mukaan tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on tuen kohteena olevaa yritystoimintaa koskeva riittävä ammattitaito.

Tarkempia säännöksiä riittävästä ammattitaidosta on annettu maatalouden rakennetuesta annetulla valtioneuvoston asetuksella (240/2015). Asetuksen 4 §:n mukaan rakennetuen myöntämisen edellytyksenä olevana riittävänä ammattitaitona pidetään tuen kohteena olevan yritystoiminnan harjoittamisen kannalta tarkoituksenmukaista, vähintään toisen asteen luonnonvaralan tutkintoa.

Investointitukea myönnettäessä riittävänä ammattitaitona pidetään myös vähintään kolmen vuoden käytännön kokemusta maataloudesta ja sen lisäksi hankittua tuen kohteena olevan yritystoiminnan harjoittamisen kannalta tarkoituksenmukaista koulutusta, jonka laajuus vastaa vähintään 10 opinto-viikkoa tai 15 opintopistettä. Jos tuotantosuunta ei tuettavan investoinnin vuoksi muutu, riittävänä ammattitaitona pidetään vähintään kolmen vuoden työkokemusta maataloudesta.

Aloitustukea myönnettäessä riittävänä ammattitaitona pidetään myös vähintään kolmen vuoden käytännön kokemusta maataloudesta ja sen lisäksi hankittua tuen kohteena olevan yritystoiminnan harjoittamisen kannalta tarkoituksenmukaista koulutusta, jonka laajuus vastaa vähintään 20 opintoviikkoa tai 30 opintopistettä ja josta vähintään 10 opintoviikkoa tai 15 opintopistettä vastaava osuus on talousopintoja. Jos aloitustukea hakee kaksi tai useampi luonnollinen henkilö yhdessä, ammattitaitoa koskevan edellytyksen katsotaan täyttyvän, jos jokaisella hakijalla on edellä tarkoitettu käytännön kokemus ja vähintään puolella hakijoista on edellä tarkoitettu koulutus.

Edellä tarkoitettu ammattitaito voidaan osoittaa myös oppisopimuskoulutuksella tai näyttötutkinnolla.

1.3 Euroopan komission tarkastukset

Euroopan komission elintarvike- ja eläinlääkintävirston tarkastajat ovat Suomessa tekemiensä tarkastusten yhteydessä huomauttaneet, että Suomi ei ole pannut täytäntöön tuotantoeläindirektiivin liitteen 1 kohdan vaatimusta eläimistä huolehtivan henkilökunnan riittävydestä ja pätevydestä. Toistaiseksi Suomi on selittänyt korjaavansa tilanteen käynnissä olevan eläin-suojelulain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Vuonna 2015 komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto teki tarkastuksen Suomeen valvoakseen täydentävien ehtojen noudattamista. Suomi on velvollinen vuosittain tarkastamaan täydentävien ehtojen vaatimusten noudattamista vähintään 1 prosentilla tukea saavista tiloista. Komission tarkastajat totesivat tarkastuskäynnillään, että Suomessa ei valvota täydentävien ehtojen valvonnassa muun muassa eräitä eläinten hyvinvoinnin vaatimuksia, joita komission tarkastajien mukaan pitäisi valvoa. Eräs tällainen havainto on tuotantoeläindirektiivin liitteen 1 kohta henkilökunnan pätevydestä ja riittävydestä. Komissio on katsonut, että Suomi ei ole pannut täytäntöön horisontaaliasetusta asianmukaisesti. Tämä aiheuttaa riskin sekä Euroopan maatalouden tukirahaston (maataloustukirahasto) että Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tukijärjestelmiin, koska täydentävät ehdot kohdistuvat niihin molempiin.

Komission havaintokirjeessä todetaan, että Suomen on toteutettava korjaavat toimet. Jos Suomi ei korjaa tilannetta, komissio jättää maksamatta Suomelle osan tukien EU-rahoituksesta. Komissio arvioi osuuden suhteessa rahastolle aiheutettuun riskiin. Jos Suomi ei korjaa täydentävien ehtojen valvontaa komission havaintojen mukaisesti, seuraavassa komission tarkastuksessa tästä aiheutuisi riski rahoituskorjauksen merkittävälle korotukselle. Rahoituskorjaus määrätään usein kiinteämääräisenä prosenttikorjauksena. Summa on yleensä vähintään 2 prosenttia jäsenmaalle maksettujen tukien kokonaissummasta tai osasta siitä, mutta korotettuna se on vähintään 5 prosenttia. Täydentävien ehtojen osalta kiinteämääräinen rahoituskorjaus lasketaan vastaavasti komission määräämän prosentin mukaisesti 10 prosentista niille tuottajille myönnettyjen tukien kokonaismäärästä, joihin täydentäviä ehtoja sovelletaan.

1.4 Nykytilan arviointi

Tuotantoeläinsopimuksen nojalla annettuihin suosituksiin sisältyviä tai tuotantoeläindirektiiviin perustuvia eläinten hoitajan pätevyysvaatimuksia tai henkilöstön riittävyyttä koskevia vaatimuksia ei ole pantu täytäntöön nykyisessä eläinsojelulainsäädännössä. Vain broileridirektiivi on pantu eläimen omistajan tai pitäjän osalta täytäntöön asianmukaisesti. Sikadirektiivin vaatimusta eläimistä huolehtivan henkilökunnan opastamisesta ei ole sen sijaan pantu täytäntöön.

Pätevyysvaatimukset ovat keskeisellä sijalla EU:n eläinten hyvinvointistrategiassa ja tulevassa EU:n eläinsojelulainsäädännössä. Eläintenpitäjille tai hoitajille asetettavien pätevyysvaatimusten voidaankin olettaa jatkossa lisääntyvän. Lisäksi tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän velvollisuudesta neuvoa henkilöstöään eläinten hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista on säädetty voimassa olevassa sikadirektiivissä ja broileridirektiivissä. Käytännössä eläimen hoidolle asetettujen vaatimusten täyttäminen edellyttää jo nykyisellään laajoja eläinten pitoon liittyviä tietoja ja taitoja, jotta eläimiä pystytään hoitamaan vaatimusten mukaisesti. Eläinten hoidosta vastaavan on oltava selvillä eläinten pitovaatimuksista, oikeasta ravinnosta ja ravinnon määrästä, liikunnan tarpeesta ja lukuisista muista seikoista. Eläinten hyvinvoinnin kannalta riittävällä osaamisella onkin ratkaiseva merkitys. Riittävällä osaamisella pystyy sekä ennaltaehkäisemään eläinten hyvinvointiin liittyviä ongelmia että ratkaisemaan mahdollisia ongelmia heti niiden ilmaannuttua.

Maatalouden rakennemuutoksen myötä tuotantoeläintilojen koko kasvaa ja eläintenpito teknistyy jatkuvasti. Rakennemuutos asettaa haasteita ammattimaisesti tuotantoeläimiä pitävien tuottajien ammattitaidolle ja jatkokouluttautumiselle. Käytännössä ammattimainen tuotantoeläinten pito vaatii yhä enemmän osaamista ja ammattitaitoa. Hakijan ammattitaitovaatimus on asetettu myös maatalouden rakennetukien saamisen ehdoksi.

Nykyinen tilanne aiheuttaa riskin rahoituskorjaukselle, jota on kuvattu edellä jaksossa 1.3. Rahoituskorjaus voi olla euromääräiseltä suuruudeltaan merkittävä.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on panna täytäntöön tuotantoeläindirektiivin liitteen 1 kohta eläimistä huolehtivan henkilökunnan pätevyydestä ja riittävydestä. Lisäksi lakiin otettaisiin säännös sikadirektiiviin ja broileridirektiiviin sisältyvästä vaatimuksesta tuotantoeläimen omistajan tai pitäjän velvollisuudesta antaa eläinten hoitoon osallistuville henkilöille ohjeita ja opastusta eläinten asianmukaisesta hoidosta. Koska lakiin lisättäisiin edellä tarkoitettu yleinen vaatimus ohjaamisesta ja opastamisesta, lain 26 b §:ään tehtäisiin myös vastaava muutos kumoamalla sen 3 momentti.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä vaikutuksia tuotantoeläintenomistajiin tai pitäjiin. Suomessa eläinten pitäjät ovat käytännössä päteviä hoitamaan eläimiä ja toisaalta opastamaan eläinten hoitoon osallistuvia henkilöitä joko pitkän käytännön kokemuksen tai nuoremmat yrittäjät koulutuksen kautta, koska kansallisten maataloustukien ehtona edellytetään maatalousalan koulutusta. Lainsäädäntö tämällyyppisissä asioissa riippuukin ensisijaisesti Euroopan unionin eläinten hyvinvointia koskevien säädösten kehittymisestä ja niissä mahdollisesti annettavista uusista koulutus- tai pätevyysvaatimuksista, jotka jouduttaisiin panemaan täytäntöön Suomessa.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausunto 28 eri taholta.

Oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Opetushallitus esittivät, että eläinten omistajan ja pitäjän vastuuta eläinten hoitajien pätevyydestä ja riittävydestä selkeytetään. Oikeusministeriö esitti lisäksi eräitä huomautuksia koskien lakiluonnoksen 26 b §:ää ja esityksen perusteluista. Useat lausunnonantajat toivat esiin, että eläinten hoitajien pätevyyden ja riittävyyden arviointi on tehtävä kyseiset olosuhteet ja toisaalta muuttuvat eläinten hoitomenetelmät huomioon ottaen. Lausunnonantajat pitivät tärkeänä, että pakollista hoitajan koulutusta ei edellytetä ja käytännön kokemus on riittävää. Useat tahot toivat esiin, että lammas- ja vuohituottajille on hyvin vähän saatavissa koulutusta Suomessa. Lisäksi hevosen osalta toivottiin täsmennyksiä, milloin hevonen määritellään tuotantoeläimeksi, ja tuotiin esiin, että lähes kaikki hevoset ovat harrastus- tai kilpaurheilukäytössä eikä niitä tällöin pidä määritellä tuotantoeläimeksi.

Lausuntokierroksen jälkeen eläinten omistajaa tai pitäjää koskevaa sääntelyä ja perusteluja on pyritty selkeyttämään. Lisäksi 5 a §:ään on lisätty tuotantoeläimen määritelmä, joka selkeyttäisi rajanvetoa muun muassa hevosten kohdalla. Lausunnoissa esitetyt huomautukset on muutoin mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon esitystä viimeisteltäessä. Lausunnoista on laadittu maa- ja metsätalousministeriössä yhteenveto.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

5 a §. *Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän eräät velvollisuudet ja eläinten hoitajan pätevyys.* Pykälän 1 momentin mukaan tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän vastuulla olisi huolehtia siitä, että eläinten hoidosta huolehtii riittävä määrä pätevää henkilökuntaa. Henkilökunnan riittävyys on edellytys sille, että eläimet voidaan hoitaa asianmukaisesti. Eläinten ruokintaan, juottoon, pitopaikan olosuhteiden hallintaan ja puhtaanapitoon sekä eläinten terveydenhoitoon liittyvät tehtävät voidaan näin hoitaa eläinten kannalta riittävässä ajassa. Hoitajien määrä riippuisi hoidettavien eläinten määrästä ja pidettävän eläinlajin hoitovaatimuksista.

Tavallisella suomalaisella eläintilalla eläinten omistajat tai pitäjät huolehtivat käytännössä myös eläinten hoidosta. Eläinten hoitajalla tulisi olla eläinlaji huomioon ottaen soveltuva koulutus tai muilla keinoin hankittu riittävä osaaminen tehtäviensä hoitamiseen. Säännöksessä edellytetty koulutus tai muu pätevyys voisi käytännössä vaihdella eri eläinlajien osalta ja eri eläintenpitomuodoissa sen mukaan, millaisia riskejä eläinten hyvinvoinnille aiheutuu. Koulutus- ja pätevyysvaatimukset voisivat olla tiukempia silloin, kun hoitajan erityisellä osaamisella on eläinlajista tai pitomuodosta johtuen ratkaiseva vaikutus eläinten hyvinvoinnille. Tällainen voi tulla kyseeseen esimerkiksi tilanteissa, joissa eläimiä on hyvin suuria määriä suhteessa hoitajien määrään ja olosuhteiden hallinta eläinten pitkälle koneellistetussa pitopaikassa vaatisi erityistä osaamista.

Siinä tapauksessa, että eläimen omistajan tai pitäjän palveluksessa olisi palkattua henkilökuntaa tai eläinten hoitoon osallistuisi muutoin muita henkilöitä, heitä tulisi neuvoa ja opastaa eläinten hoitoon ja käsittelyyn liittyvistä vaatimuksista. Eläinten hoitoon osallistuvien henkilöiden opastus ja neuvonta voitaisiin tehdä suhteessa henkilölle annettavan hoitotehtävän vaativuuteen. Tällöin esimerkiksi lyhytaikainen ja tehtäviltään suppea hoitojaksoon opastaminen voisi olla rajatumpaa kuin pitkäkestoiseen ja laajaan tehtäväkokonaisuuteen liittyvä opastus.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin tuotantoeläin. Määritelmä perustuu tuotantoeläindirektiiviin. Määritelmä koskisi myös selkärangattomia eläimiä kuten rapuja. Tuotantoeläimellä tarkoitettaisiin elintarvikkeiden, villan, nahan, turkisten tuotantoa varten tai muussa tuotantotarkoituksessa kasvatettavaa tai pidettävää eläintä. Tuotantoeläimeksi ei katsottaisi luonnonvaraisia eläimiä. Tuotantoeläimenä ei pidettäisi kilpailuissa, näyttelyissä, kulttuuri- tai urheilutapahtumissa tai vastaavissa käytettävää eläintä. Tuotantoeläimenä ei pidettäisi seura-, kilpa- ja harrastuseläimiä, joita ei pääsääntöisesti käytetä maataloustoimintaan, vaan joita käytetään esimerkiksi urheilutarkoituksessa (ravihevoseet) tai jotka ovat lemmikkieläimiä (mukaan lukien eläimistä saatavien tuotteiden kotitarvekäyttö).

Elintarvikkeeksi käytettävään eläimeen kuten esimerkiksi hevoseen liittyvästä kirjanpitovelvollisuudesta säädetään laissa eläinten lääkitsemisestä (387/2014). Hevosten, jotka hevospassissa on merkitty pysyvästi elintarvikeketjuun kelpaamattomiksi, ei katsottaisi olevan tuotantoeläimiä.

Esimerkiksi täydentävien ehtojen tukivalvonnoissa seura- ja harrastuseläiminä voitaisiin pitää 1—2 tammaa, joita varsotetaan eikä maatalo ole solminut alkuperäisrotujen kasvattamissopimusta. Myös kotieläinpihojen eläimet voidaan pääsääntöisesti rajata pois tuotantoeläinten määritelmästä. Jos kotieläinpihalta kuitenkin toimitetaan esimerkiksi eläimiä teuraaksi tai muna pakkaamoon siten, että eläin tai tuotteet päätyvät yleiseen elintarvikeketjuun, eläimiin sovellettaisiin tuotantoeläimen määritelmää.

Ruokaeläintuotannossa kasvatetaan esimerkiksi eri-ikäisiä hiiriä, rottia ja hamstereita käytettäväksi seura- ja harrastuseläinten kuten käärmeiden ravintona. Tällaiset eläimet katsottaisiin tuotantoeläimiksi, kun kyseessä olisi merkittävässä mittakaavassa tapahtuva ruokaeläintuotanto.

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta säädetään erikseen, joten tuotantoeläimen määritelmään ne eivät kuuluisi.

Tarkempia säännöksiä tuotantoeläinten hoitajien koulutus- ja pätevyysvaatimuksista voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella. Lisäkouluttautumista ei edellytetäisi niiltä eläinten hoitajilta, jotka ovat jo hankkineet toiminnassa tarvittavan pätevyyden käytännön kokemuksen kautta.

26 b §. Broilereiden pitäjän pätevyys. Voimassa oleva pykälä sisältää broileridirektiivin edellyttämät säännökset muun muassa broilereiden pitäjän pätevyydestä ja velvollisuudesta antaa ohjeita ja opastusta broilereita käsitteleville henkilöille. Tuotantoeläinten pitäjän velvollisuudesta antaa ohjeita ja opastusta säädettäisiin ehdotetun 5 a §:n 1 momentissa. Tämän vuoksi pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Samalla pykälän otsikko muutettaisiin muuttunutta sisältöä vastaavaksi.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun lain 5 a §:n 3 momentti sisältää valtioneuvostolle osoitetun valtuutussäännöksen antaa asetuksella tarkempia säännöksiä tuotantoeläinten hoitajien koulutuksesta tai muusta osaamisesta.

Ehdotetun lain tarkoituksena on saada eläinsuojelulaki vastaamaan eläinten hyvinvointia koskevissa asioissa Suomea sitovia velvoitteita. Näköpiirissä ei ole, että valtuutussäännöstä olisi tarpeen käyttää lähitulevaisuudessa. Lainsäädäntö tämän tyyppisissä asioissa riippuu ensisijaisesti Euroopan unionin eläinten hyvinvointia koskevien säädösten kehittymisestä ja mahdollisesti annettavista uusista hyvinvointisäädöksistä, jotka voisivat edellyttää valtuutuksen käyttöä.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Tuotantoeläinten hoitajille asetettavat kelpoisuusvaatimukset liittyvät perustuslain (731/1999) 18 §:n 1 momentin mukaisiin oikeuksiin työn ja ammatin valinnan vapaudesta, minkä vuoksi lakiin on otettava luonnehdintoja siitä, minkälaista kelpoisuutta asianomaisilta henkilöiltä edellytetään (PeVL 26/2001 vp ja PeVL 74/2002 vp). Lakiin lisättäväksi ehdotetun säännöksen voidaan katsoa rajoittavan tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän ammatinharjoittamisoikeutta.

Ehdotettu sääntely perustuu Suomea velvoittavaan Euroopan unionin lainsäädäntöön ja tuotantoeläinten suojelua koskevaan eurooppalaiseen yleissopimukseen. Maatalouden rakenneuudoksen myötä tuotantoeläintilojen koko kasvaa ja eläintenpito teknistyy jatkuvasti. Rakenneuudoksen myötä haasteita ammattimaisesti tuotantoeläimiä pitävien tuottajien ammattitaidolle. Käytännössä ammattimainen tuotantoeläinten pito vaatii yhä enemmän osaamista ja ammattitaitoa. Yhteiskunnalla voidaan katsoa olevan erityinen intressi varmistaa, että tuotantoeläinten hyvinvoinnista huolehditaan. Näin ollen on perusteltua edellyttää toimijoilta sellais-

HE 267/2016 vp

ta osaamista, että hyvinvointi voidaan turvata mahdollisimman hyvin. Ehdotettu säännös on perusteltu eläinten terveyden ja hyvinvoinnin suojelemisen kannalta. Ehdotetun säännöksen voidaan katsoa täyttävän perusoikeuksien rajoitusta koskevat täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden sekä suhteellisuusperiaatteen asettamat vaatimukset.

Lakiehdotukseen sisältyy valtuutussäännös antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä tuotantoeläinten hoitajien koulutuksesta tai muusta osaamisesta.

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto voi antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Valtuutuksen säätämiseen laissa on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä kohdistettu vaatimuksia sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkuudesta (PeVL 19/2002 vp, PeVL 40/2002 vp). Laista tulee käydä selvästi ilmi, mistä on tarkoitus säätää asetuksella. Lakiin ehdotettu säännös täyttää nämä vaatimukset.

Edellä mainituilla perusteilla katsotaan, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eläinsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinsuojelulain (247/1996) 26 b §, sellaisena kuin se on laissa 1389/2015, ja
lisätään lakiin uusi 5 a § seuraavasti:

5 a §

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän eräät velvollisuudet ja eläinten hoitajan pätevyys

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän on huolehdittava, että eläimiä on hoitamassa riittävä määrä päteviä eläinten hoitajia. Tuotantoeläinten hoitajalla on oltava eläinlaji huomioon ottaen tarvittava koulutus tai riittävä muu osaaminen eläinten asianmukaiseksi hoitamiseksi. Eläinten omistajan tai pitäjän on annettava ohjeita ja opastusta eläinten hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista palveluksessaan oleville, eläinten hoitoon ja käsittelyyn osallistuville henkilöille.

Tuotantoeläimellä tarkoitetaan elintarvikkeiden, villan, nahan tai turkisten tuotantoa varten taikka muussa tuotantotarkoituksessa kasvatettavaa tai pidettävää eläintä. Tuotantoeläimellä ei kuitenkaan tarkoiteta:

- 1) luonnonvaraista eläintä;
- 2) kilpailuissa, näyttelyissä taikka kulttuuri- tai urheilutapahtumissa tai vastaavissa toiminnoissa käytettävää eläintä;
- 3) tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävää eläintä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuotantoeläinten hoitajilta vaadittavasta koulutuksesta tai muusta osaamisesta.

26 b §

Broilereiden pitäjän pätevyys

Broilereiden pitäjällä, joka on luonnollinen henkilö ja vastuussa vähintään 500 linnun hoidosta, on oltava vähintään Opetushallituksen vahvistamaa lihasiipikarjaan erikoistunutta tutkinnon osaa vastaava osaaminen. Osaamisesta on lisäksi oltava todistus tutkinnon osan suorittamisesta, jonka on antanut koulutuksen järjestäjä, jolle opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt luvan järjestää ammatillista peruskoulutusta tai ammatillista lisäkoulutusta, tai jonka on antanut kyseisestä tutkinnosta vastaava tutkintotoimikunta. Broilerilla tarkoitetaan teurastusta varten kasvatettavaa Gallus gallus -lajiin kuuluvaa lintua.

HE 267/2016 vp

Elintarviketurvallisuusvirasto päättää ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia broilereiden pitäjänä Suomessa noudattaen mainittua lakia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 19 päivänä tammikuuta 2017

Pääministerin estyneenä ollessa, sisäministeri

Paula Risikko

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

Laki

eläinsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eläinsuojelulain (247/1996) 26 b §, sellaisena kuin se on laissa 1389/2015, ja lisätään lakiin uusi 5 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 a §

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän eräät velvollisuudet ja eläinten hoitajan pätevyys

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän on huolehdittava, että eläimiä on hoitamassa riittävä määrä päteviä eläinten hoitajia. Tuotantoeläinten hoitajalla on oltava eläinlaji huomioon ottaen tarvittava koulutus tai riittävä muu osaaminen eläinten asianmukaiseksi hoitamiseksi. Eläinten omistajan tai pitäjän on annettava ohjeita ja opastusta eläinten hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista palveluksessaan oleville, eläinten hoitoon ja käsittelyyn osallistuvilla henkilöillä.

Tuotantoeläimellä tarkoitetaan elintarvikkeiden, villan, nahkan tai turkisten tuotantoa varten taikka muussa tuotantotarkoituksessa kasvatettavaa tai pidettävää eläintä. Tuotantoeläimellä ei kuitenkaan tarkoiteta:

- 1) luonnonvaraista eläintä;*
- 2) kilpailuissa, näyttelyissä taikka kulttuuri- tai urheilutapahtumissa tai vastaavissa toiminnoissa käytettävää eläintä;*
- 3) tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävää eläintä.*

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuotantoeläinten hoitajilta vaadittavasta koulutuksesta tai muusta osaamisesta.

26 b §

Broilereiden pitäjän pätevyys ja broilereita käsittelevien henkilöiden ohjaus

26 b §

Broilereiden pitäjän pätevyys

Broilereiden pitäjällä, joka on luonnollinen

Broilereiden pitäjällä, joka on luonnollinen henkilö ja vastuussa vähintään 500 linnun hoidosta, on oltava vähintään Opetushallituksen vahvistamaa lihasiipikarjaan erikoistunutta tutkinnon osaa vastaava osaaminen. Osaamisesta on lisäksi oltava todistus tutkinnon osan suorittamisesta, jonka on antanut koulutuksen järjestäjä, jolle opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt luvan järjestää ammatillista peruskoulutusta tai ammatillista lisäkoulutusta, tai jonka on antanut kyseisestä tutkinnosta vastaava tutkintotoimikunta. Broilerilla tarkoitetaan teurastusta varten kasvatettavaa Gallus gallus -lajiin kuuluvaa lintua.

Elintarviketurvallisuusvirasto päättää ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia broilereiden pitäjänä Suomessa noudattaen mainittua lakia.

Broilereiden omistajan tai pitäjän on annettava ohjeita ja opastusta palveluksessaan oleville, broilereiden hoitoon ja käsittelyyn osallistuville henkilöille broilereiden hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista.

henkilö ja vastuussa vähintään 500 linnun hoidosta, on oltava vähintään Opetushallituksen vahvistamaa lihasiipikarjaan erikoistunutta tutkinnon osaa vastaava osaaminen. Osaamisesta on lisäksi oltava todistus tutkinnon osan suorittamisesta, jonka on antanut koulutuksen järjestäjä, jolle opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt luvan järjestää ammatillista peruskoulutusta tai ammatillista lisäkoulutusta, tai jonka on antanut kyseisestä tutkinnosta vastaava tutkintotoimikunta. Broilerilla tarkoitetaan teurastusta varten kasvatettavaa Gallus gallus -lajiin kuuluvaa lintua.

Elintarviketurvallisuusvirasto päättää ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia broilereiden pitäjänä Suomessa noudattaen mainittua lakia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20